

Lees meer op pagina 11...

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZON.TAAL

35ste jaargang 2004/6 (210)
november - december

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, Agnes Geelen, Cor Willems, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

REDACTIONEEL

Bijna met elk nummer van Horizontaal wordt jullie redacteur met tegenslagen geplaagd: vorige keer was de A3-printer onaangekondigd in herstelling, liet een andere A4-printer het afweten omwille van een WMF-illustratie en moest door een miscommunicatie het tijdschrift plots op één dag in elkaar gestoken worden. Vandaar dat deze pagina in het laaste nummer fout was. Ziehier dan een stukje dat je nog tegoed hebt uit het vorige voorwoord:

Tijdens het Universeel Kongres in Peking werd aan FEL de prijs "Kinderboek van het jaar 2003" toegekend, voor de uitgave van het boek 'La aventuroj de Pinokjo'.

De prijs stemt overeen met één vierhonderste van de subsidies die we niet meer krijgen, maar is zulk een waardering voor het werk van de Vlaamse Esperantobond niet veel mooier?

Subsidies krijg je immers wanneer je voldoet aan een aantal vastgestelde criteria, iets wat op een zeer zakelijke manier bepaald en beoordeeld wordt. Een prijs is heel iets anders: die krijg je wanneer je het verdient.

Een proficiat dus voor al diegenen die de uitgave hebben mogelijk gemaakt: de initiatiefnemer van de uitgaven, de vertaler uiteraard, de persoon die instaat voor de electronische verwerking, de contactpersoon, de directeur van het Esperanto-centrum, de lay-out-man van het kaftje, de drukker en de anderen achter de schermen, waar men niet onmiddellijk aan denkt, zoals de persoon van de boekhouding, diegene die het ISBN-nummer aanvraagt, enzovoort.

(Dit geldt trouwens ook vast en zeker voor al wie aan het nieuwe woordenboek heeft meegewerkt; Petro en Eriko in het bijzonder!)

Het wegvallen van de subsidies is natuurlijk wel een probleem, maar daar wordt hard aan gewerkt, zie hiervoor ook het artikel 'het belang van Monato' op pagina 8.

Lode Van de Velde

INHOUD

... nu wereldwijd te lezen in het Esperanto

SAGAO DE NJAL: EEN RECENSIE

Op de kade van de zeehaven Lerwick, hoofdstad van de Shetland-eilanden, staat een groot bord dat schepen verwelkomt tot deze eens Scandinavische archipel (zie foto). Op het bord staat het blazoen van Shetland: een vikingschip met een leuze in de antieke taal van de Noormannen: "Med loegum skal land byggja" (Met wetten zullen landen welvaren).

Een brochure van de informatiedienst van Shetland legt uit, dat deze leus een citaat uit de "Njáls saga" (Sagao de Njal in het Esperanto) is, het belangrijkste werk uit de antieke literatuur van IJsland. Hoewel de Shetland-eilanden nu politiek een deel van Schotland zijn, gaat de bevolking prat op zijn Scandinavische afkomst en op het feit dat de Noordelijke eilanden (Shetland en de Orkaden) meermaals vermeld worden in de sagen.

Verder zijn de sagen zeker niet uitsluitend interessant voor de inwoners van die Noordelijke eilanden. Zij zijn nauw verbonden met de geschiedenis, cultuur, etnografie en volkstradities van het volledige Noordwestelijke Europa, en in het bijzonder met de andere eilanden Ierland, Schotland en Wales, die alle deel uitmaakten van het weidse toneel, waarop de drama's uit de sagen zich afspeelden. Eigenlijk werd de eeuwenlange geschiedenis van de Scandinavische volkeren doorweefd met die van de Keltische volkeren. Zo begint het verhaal "Sagao de Njal", in IJsland rond het jaar 940 en eindigt in Clontarf, een wijk in Dublin, waar het leger van Brian Boru', koning van Munster, de Scandinavische inwoners van Dublin en Lenster overwon.

Diegenen die het IJslands niet begrijpen, kunnen gerust zijn over de kwaliteit van de vertaling, die gemaakt werd door Baldur Ragnarsson, lid van de Academie van Esperanto en een bekend dichterschrijver, die in het IJslands en het Esperanto schrijft. Het resultaat van zijn werk is niet alleen deskundig, maar echt hoogstaand en draagt bij tot het groeiend aantal naar Esperanto vertaalde juweeltjes uit de wereldliteratuur.

De "Sagao de Njal" wordt terecht beschouwd als de grootste en meest artistieke van alle IJslandse sagen. En volgens een internationale enquête van 2002 onder de meest vooraanstaande auteurs, werd het werk verkozen tot "één van de 100 beste werken uit de wereldliteratuur".

Voor diegenen die minder bekend zijn met dit literataire genre, is het misschien nuttig te vermelden dat het om een prozaïsch verhaal gaat, deels historisch, deels een legende, geschreven in IJsland door onbekende auteurs, van ongeveer 1200 tot het begin van de 14e eeuw. De tijd van de verhalen echter, bestrijkt de periode van het midden van de 9e tot het begin van de 10e eeuw.
Ondanks de grote tijdsafstand, die ons scheidt

van die verre eeuwen en de verschillen tussen de omgeving en de sfeer van de antieke IJslandse maatschappij en de huidige wereld, geven deze sagen toch een indruk van een moderne roman, door de opvallende kenmerken zoals spanningsopbouw, duidelijkheid en bondigheid. Het is geen verrassing dus dat Jorge Luis Borges, één van de meest vooraanstaande moderne schrijvers in de Spaanse taal, en ongetwijfeld de meest bondige stylist van het idioom dat doorgaans zo rijk is aan woordenwatervallen, sterk geïnspireerd werd door de IJslandse literatuur.

In tegenstelling tot de moderne roman, vereist de "Sagao de Njal" wel meer aandacht en geheugencapaciteit omwille van het grote aantal personen en plaatsnamen die een rol spelen in het verhaal, en de intrige is uiterst complex. Gelukkig heeft de vertaler ons op weg gezet met het uiterst nuttige voorwoord, waarin hij de sociale achtergrond van de sagen, het labyrintisch wetsysteem, de munteenheid (belangrijk om de straffen en beloningen te begrijpen) en de structuur en de stijl van het genre verduidelijkt. Bovendien geeft hij een kort overzicht van de "Sagao de Njal" en een noot over de IJslandse namen. In het appendix bevindt zich een chronologisch overzicht van de evenementen in het verhaal en een lijst van eigennamen (onmisbaar om de intrige te kunnen volgen).

Het verhaal vangt aan vóór de introductie van het christendom in IJsland: een periode van constante gevechten en bloederige wraakacties tussen enkelingen en families. Slechts zelden worden die gebeurtenissen als catastrofaal of tragisch beschouwd. Jonge Scandinavische strijders verwelkomden de heroïsche dood in een strijd, die de toegang tot de feestzalen van Walhalla verzekerde.

Voorts geleken de wetten over processen en straffen enigszins op de gentlemanregels van het Engelse cricketspel. In het verhaal brengen de doders meestal de familie van de overledenen op de hoogte en vragen welke vergoeding zij verschuldigd zijn. In geval van betwisting wordt een proces in het "Althing" geregeld, d.i. de nationale assemblee, of in kleinere gerechtshoven. In de "Sagao de Njal" wordt dit uiterst ingewikkeld systeem gedetailleerd beschreven. Hoewel deze beschrijving enkele lezers zal vervelen, zullen anderen waarschijnlijk geïnteresseerd zijn in de opgesomde kwesties.

De hoofdpersoon in de sagen is Njal Thorgeirsson, een edelmoedig en wijs man, gerespecteerd als wetsdeskundige en vredesbrenger in het geval van twist. Aan hem is de uitspraak: "Met wetten zullen landen welvaren, zonder wetten ondergaan" toegeschreven. Het hele verhaal gaat over Njal, zijn familieleden, verwanten en vrienden. De vertaler laat zien hoe, zoals in andere sagen, de basisstructuur uit inleiding, conflict, climax, wraak, vredesakkoord, en nawoord bestaat, maar de "Sagao de Njal" is ingewikkelder dan anderen. De climax is een verraderlijke brand, waarin Njal, zijn vrouw en andere huisgenoten omkomen, maar de invloed van Njal houdt niet op met zijn overlijden. De strijd van Clontarf op het einde houdt nauwelijks rechtstreeks verband met de rest van het verhaal, hoewel Helgi Njalsson, de jongste van de zonen van Njal, ondertussen een hoveling was van de orkaadse jarl, die gevraagd werd om in Ierland te vechten tegen koning Brian.

De chronologie van de sagen is niet altijd te vertrouwen, aldus de vertaler: "de auteur hield zich niet aan een logische, historische tijd, maar eerder aan esthetische eisen".

Zoals in andere antieke verhalen van Germaanse volkeren, beschrijft de auteur nogal flegmatisch en iets té enthousiast de bloederige details van de gevechten en aanvallen, waarin lichaamsdelen en hoofden zonder medelijden werden afgesneden. Dappere strijders worden gerespecteerd en geprezen, zelfs door hun vijanden. Men heeft vaak de indruk dat gevechten eerder als sport dan als oorlog beschouwd werden. De meest bewonderde deugden zijn moed, vrijgevigheid, gastvrijheid, eer, wijsheid en respect tegenover de wetten.

Naar het schijnt heeft zelfs de opkomst van het christendom in het land, zoals verhaald in de saga, het gedrag of het karakter van de IJslanders niet echt drastisch veranderd. Diegenen die de "nieuwe" religie aanvaarden worden christenen, niet voor het morele, ethische of spirituele, maar in de veronderstelling dat de God van de christenen machtiger is dan de heidense goden. In die context ontbreekt ook geen humor, zoals bijvoorbeeld de Noor, die het christendom komt prediken en die een heidense aanvaller doodt door hem met zijn crucifix neer te slaan.

Diegenen die een beetje vertrouwd zijn met de Keltische cultuur en talen, zullen zeker de overeenkomsten en verschillen ontdekken tussen de IJslandse wereld en de Keltische wereld. Met de kolonisatie van IJsland door de Noren in de 9e eeuw, werd het lot van de Scandinaven en Kelten (voornamelijk de Galliërs) nauw verbonden: soms vormden ze samen allianties, dan weer stonden ze als vijanden tegenover elkaar. Het Gallisch woordenboek (voornamelijk in Schotland) bevat niet weinig Scandinavische woorden. Aanzienlijk veel IJslandse persoonsnamen zijn van Keltische afkomst, zoals bijvoorbeeld: Konal, Kiljan enz. De naam Njal zelf is van Ierse origine. Hoewel het IJslands en het Keltisch verschillende talen zijn (afgezien van de vermelde leenwoorden), zullen ook sprekers van Keltische talen zich thuisvoelen bij het lezen van deze versie van "Sagao de Njal".

De stijl — die uiteraard een nauwkeurige weergave is van het IJslandse origineel — is ook zeer gelijkend op het Keltisch: het werkwoord vooraan in de zin, omkering van woordvolgorde, eenvoudige zinnen zonder nevenschikkingen

enz. Verschillend van de vroege keltische literatuur is het duidelijk gebrek aan interesse voor de natuur, de flora en fauna. Er wordt slechts één boomsoort vermeld (de eik) en twee plantensoorten, namelijk heggemuur en zandhaver, de eerste als brandstof, de tweede als voer voor de paarden. Ook romantische en lyrische elementen ontbreken. De geciteerde verzen behandelen overwegend gevechten en moorden.

Er valt weinig aan te merken op deze uitgave: enkele onbelangrijke zetfouten en twee belangrijkere, namelijk *sima* (simila, sama?) op pagina 232 en het onbegrijpelijke zinsdeel *proklli tiom faris* op pagina 234, waar iets ontbreekt. Voorts heb ik twijfels bij de noten van de vertaler bij enkele Schotse plaatsnamen, zoals bijvoorbeeld: in Schotland zegt men Pentland Firth, niet "Firth of Pentland"; evenmin Fair Island maar Fair Isle ("Frajl" uitgesproken). Een andere plaatsnaam: Coll, dat beschreven wordt als eiland tussen Wales en Ierland, is eigenlijk één van de Zuiderse eilanden van de hebride eilandengroep, dus in Schotland.

Doch, al deze mankementjes zijn miniem vergeleken met de meesterlijke kwaliteit van de vertaling. De uitgave is ook nog verrijkt met kleuren-illustraties en een kaart van IJsland. Tenslotte kan men het werk van Baldur Ragnarsson en het initiatief van FEL niet genoeg prijzen voor deze waardevolle bijdrage tot de Esperanto-literatuur. Mag de Esperanto-beweging nu ook gelijkaardige vertalingen verwachten van toegewijde vertalers, die andere belangrijke stukken uit de vroege Noord-Europese literatuur, zoals bijvoorbeeld Mabinogi uit het Welsh, Ta'in uit het Iers, Beowulf uit het Angelsaksisch, en het Boek van de dekaan van Lismore uit het Schots-Gaelisch? Een voortreffelijk voorbeeld werd gesteld door Baldur Ragnarsson die ons, niet-IJslanders, een belangrijk element van hun nationale literatuur heeft gebracht. Hopelijk zullen anderen hem navolgen!

Garbhan MACAOIDH

Sagao de Njal. Vertaald naar het Esperanto door Baldur Ragnarsson. Uitg. FEL, Antwerpen, 2003. 355 pagina's. ISBN 90-77066-07-1. Prijs bij FEL: 18,00 Euro + verzendingskosten.

Van de vertaler, Baldur Ragnarsson, is bij FEL ook het werk "Ŝtupoj sen nomo" verkrijgbaar. Deze dichtbundel — origineel in het Esperanto geschreven — maakt deel uit van de Esperanto-basisliteratuur.

Prijs: 3,40 EUR + verzendingskosten.

Zoals te lezen viel in de vorige nummers van Horizontaal en zoals ook besproken op de Algemene Vergadering (het verslag verschijnt in Vertikale), lijkt de meest geschikte en efficiënte manier om het wegvallen van de subsidies op te vangen het aantal Monato-abonnees op te trekken.

Elk lid kan hiertoe bijdragen:

- reclame-advertenties werven (zowel voor Horizontaal als voor Monato)
- informatiemateriaal verspreiden op congressen, eventueel via de plaatselijke boekendienst
- achteraf adressenlijsten bezorgen aan het Esperanto-centrum om een proefnummer op te sturen
- bij een verjaardag van een esperanto-spreker eens geen wijn of bloemen geven (wat toch vergankelijk is), maar in de plaats een boek (enbon) of een abonnement cadeau doen. Bij de VEB zijn abonnementenbons verkrijgbaar voor Monato (1/4, 1/2 of 1 jaar); dit kan uiteraard ook opgestuurd worden aan vrienden in het buitenland die jarig zijn of iets anders te vieren hebben (nieuwjaar e.d.).
- ook bijdragen voor het 'abonhelpa fonduso' zijn welkom: hiermee kunnen dan ook niet-kapitaalkrachtige esperanto-sprekers toch nog monato lezen

Verder kan Monato ook nog aantrekkelijker gemaakt worden door de inhoud nóg gevarieerder te maken. De redactie verwelkomt dan ook alle artikels; een lijst van redacteurs staat in elke Monato.

Ook plaatselijke groepen van de Vlaamse Esperantobond kunnen hun steentje bijdragen aan de actie: de groep van Gent heeft tijdens hun vergadering van september maar liefst 5 nieuwe abonnees bezorgd!

Een streefdoel is minstens 1500 abonnees te behalen; de stand op 7 oktober 2004 was 1382 abonnees (inclusief de electronische abonnementen).

Voor meer informatie kan je contact opnemen met het Esperanto-centrum: 03/234.34.00 of monato@fel.esperanto.be

---

Jen plia artikolo pri la farado de la nova Nederlanda-Esperanta-vortaro. Unua artikolo jam aperis en Horizontaal majo-junio 2003/3, kun la titolo 'Kion kaŝas vorto' kaj en la pasinta Horizontaal 'Ĉu vi konas la rigidan makson?'.

Ĉu lumbriko blekas kiel leono?

Laŭ la Universala Vortaro (Fundamento) *bleki* estas FR *beugler, hennir* etc. AN *cry (of beasts)* GE *blöken, wiedern* etc. Laŭ la vortaro de Kabe (1910) : *Aŭdigi sian voĉon (pri diversaj bestoj)*. Laŭ PIV : *aŭdigi sian voĉon (pp kvarpieduloj)*. Nun PIV aldonas rimarkon: pli precizajn verbojn serĉu ĉe la respektiva bestonomo. Tamen, tre malofte aperas tiuj pli precizaj verboj, kaj ofte ĝuste ne ĉe la respektiva bestonomo. Sed, strange, ofte aperas la verbo 'bleki' ĉe nomo de birdo, malgraŭ la indiko 'parolante pri kvarpieduloj'. Ekzemple, ĉe 'gaki' aperas kiel difino: bleki (pp ansero). Ekde kiam la esperantaj birdoj havas kvar piedojn?

Ĝenis min tiu situacio, kaj mi klopodis kolekti la bestojn kaj iliajn blekojn. En la nederlanda mi rapide trovis, en tia speciala vortaro por puzlemuloj, liston kun ducento da bestaj blekoj. Kaj mi konstatis, ke ankaŭ en nederlandaj vortaroj tre malofte aperas, ĉe besto, frazo aŭ indiko pri ĝia specifa bleko! En Esperanto, en PIV, ili troviĝas en plej neatenditaj lokoj, kaj plie ili foje surprize elkaŝiĝas.

Ĉe 'grilo' estas la frazeto: la grilo krikrias, ĉirpas. Jen, bone, en ĝusta loko, kaj aperas la atendita 'ĉirpas'. Sed... ankaŭ do aperas 'krikrias', tute klare formita de la verbo 'krikrii' kaj nepre ne de la verbo 'krii'. Sed... en PIV ne estas trovebla la verbo 'krikrii'. Aspektas ke ĝis nun neniu rimarkis tion, ĉar la frazo jam estis en la unua eldono de PIV. Kaj nun, kun kiuj verboj nederlandaj korespondas la esperantaj verboj? Nu, klare, kun sjirpen. Tio ja estas la verbo nederlanda por la 'bleko' (grilo eĉ ja havas ses piedojn!) de grilo. Tion instruas al mi mia dika amiko vD. Sed ĝi estas ankaŭ la sola verbo kiun li, ĉe 'krekel', proponas al mi. Kio do pri 'krikrii'?

Nu, nekredeble, venis al mi helpo de neatendita fonto! Mi, hazarde, por vastigi mian kulturon, legis 'Paravion' de Hafid Bouazza... kaj en paĝo kvardekunua aperis la frazo: Het gekriek van de cicaden deed hen huiveren van weedom. Jen do, ĉu Hafid inventis tiun vorton? Ne, eĉ en la plej nova 'Hedendaags Nederlands - van Dale' ĝi tiel aperas... kiel la sono kiun griloj faras. Kompreneble ĉe la verbo 'krieken'. Cetere la verbo 'krieken' tre bone rilatas al 'krikrii', ĉu? Do, jen, vi, uzanto de la vortaro, pensis ke mi fantazias bestoblekojn, sed tute ne, mi kolektis ilin tie, kie ili estas troveblaj. Nur fakto estas, ke tia kolektado supozigas, ke oni legu kaj relegu la tutan PIV-on kaj ke oni atentu pri multaj aferoj samtempe. Kaj ne nur PIV-on, kiel vi konstatis pro mia rakonto pri la aloktona, tre sukcesa kaj tre vortriĉa aŭtoro.

Ne estis la sola malkovro! Ĉe 'kŭaks'- ĉu mi diris, ja, en la plej strangaj lokoj? - aperas la Zamenhofa frazo: kŭaks, kŭaks brekekekeks!

post la difino: onomatopeo de la bleko de bufoj (jes, en ordo, kvar piedoj!). Nu, ja, sed kio pri 'brekekekeks'? Zamenhofa vorto ĝi estas, sed ĝis nun neregistrita! El la onomatopeoj oni, kompreneble, rajtas konstrui verbojn kaj bufo do kŭaksas kaj eble eĉ brekekekeksas?

Interese estas konstati ke Zamenhof mem do ne nur 'blekis'. Plie oni povus pensi ke ĉiuj Zamenhofaj vortoj aperas en PIV, en la alfabeta listo. Sed ankaŭ tio ne estas vera, ne ĉiuj aperintaj vortoj en esprimoj nepre estas troveblaj en la alfabeta listo.

Entute ni donis voĉon al pli ol 250 bestoj (ne jam al la lumbriko!) kaj variigis la melodiojn pli ol 150 fojojn. Tamen, nepre plibonigo kaj plivastigo eblas, tiel en Esperanto kiel en la nederlanda, kaj... ne mirigus min se Hafid ankoraŭ alportus kontribuojn.

Petro De Smet

ĴUS APERIS:

Verko kiun ĉiu antverpenano posedu:

Ouida, pseŭdonimo de Marie-Louise de la Ramée (1839-1908), estis angla aŭtorino, naskiĝinta el angla patrino kaj franca patro. Post iu vizito al Hoboken, urboparto de Antverpeno en Flandrio, ŝi verkis "Hundo de Flandrio" kaj publikigis ĝin en 1872.
La verko en Britio apenaŭ konis sukceson, sed iel unu ekzemplero atingis Japanion, estis tradukita japanen, kaj tie furoris — kaj nun ankoraŭ furoras.
La plimulto de la japanaj infanoj konas la aventurojn de la knabo Nelo kaj lia hundo Patraŝ, kiuj ĉiutage iris de sia hejmloko Hoboken al Antverpeno por vendi lakton.

La libro estas filmita kvar fojojn (1924, 1935, 1959 kaj en 1999 denove de Metro Goldwin Mayer). En 1975 aperis en Japanio desegnita filmo pri la samaj aventuroj kaj unu jaron poste en Germanio oni kreis felietonan version.

Antverpeno antaŭ nelonge dediĉis statuon al

'sia' plej konata hundo en unu el la plej turismaj stratoj de la urbo. Nun aperis la Esperanto-traduko ĉe Flandra Esperanto-Ligo. La verko estas tie aĉetebla kontraŭ 5,95 EUR +

Voortzetting van het thema verkiezingen. In deze aflevering wordt ook ingegaan op enkele politieke keuzemogelijkheden die de kiezer geboden worden.

BALOTADO, ELEKTOJ, VOĈDONADO (2)

(N.B. Ĉiuj difinoj en la teksto fontas el PIV2)

Elektu **laŭplaĉe**: Por **efika** loka politikisto, la bonfarto de la tutmonda komunumo estas unuaranga aŭ male...

| nur duaranga afero.

Kelkaj kvalitoj, kiujn ni esperas trovi ĉe politikisto:

| La **sinofero**[1], sindediĉo[2], la **neprofitema**[3] servo al... idealo.

Male, ni kondamnas ekemple **balotcele**[4] ekspluati[5] eventon, situacion, emociojn...

| **Cele al**[6] bona rezulto en venanta balotado, fari, ke evento ktp estu uzata aŭ misuzata tiel, ke ĝi alportas profiton al iu.

Kiaj politikaj opinioj **superregos**[7]?

Kio estas politiko **longvida**[8] (longperspektiva[8]), mallongvida[9] (mallongperspektiva[9]) aŭ mezvida (mezperspektiva)?

| longvida: kiu agas nun por rezulto en malproksima estonto;
| mallongvida: kiu interesiĝas nur pri la **tuja**[10] estonto.

Ĉu voĉdoni por ke la ekonomio superregu[7] la politikon aŭ inverse?

Ŝtato

Ĉu voĉdoni por malpli aŭ pli da ŝtata **interveno**?

Kiujn argumentojn **antaŭmetas**[11] la favorantoj[12] de 'malpli da ŝtato'?

| Ĉiu respondu / **respondecu** / responsu / pri si mem, neniu **kalkulu je**[13] la ŝtato!

Kiam oni parolas pri la intervenismo de la registaro?

| Kiam pro specialaj cirkonstancoj la registaro sin enmiksas en ekonomiajn aferojn.

Kontraste, jen citaĵo el la Biblio:

Ĝoju kaj festenu, sed ...

| malriĉulojn **subtenu.**

Kelkaj ekzemploj de ŝtata subteno :

| subteno pro altiĝo de la **vivtenaj** kostoj,
| ŝtata subvencio por **senlaboreco**,
| publika asistado al multinfanaj familioj, al laborkripluloj.

N.B.Pri argumentoj.

Een argument kan zijn:

afdoend	decidiga (*een afdoend middel:* efika)
deugdelijk	solida
doorslaggevend	decidiga, konvinka
loos	falsa, ruza
overtuigend	konvinka
steekhoudend	konvinka, nerefutebla
zwaarwegend	grava

Een argument kan men ...

aandragen	**antaŭmeti**
aanvoeren	antaŭmeti
opwerpen	esprimi, kontraŭstarigi
ontkrachten	senfortigi
ontzenuwen	senfortigi, refuti
verwerpen	malakcepti
weerleggen	**refuti**

argumento ad hominem = ?

| *argumento per kiu oni profitas de la aparta persona karaktero aŭ situacio de la oponanto*[14].

Konkurenco

Kial voĉdoni por liberala tuteŭropa konstitucio?

| Iuj esperas, ke ĝi **forigos**[15] ĉiajn barojn por libera konkurenco.

Ĉu oni **submetu**[16] ĝin al baloto de la eŭropa parlamento aŭ male ...

| al referendumo?

Jen kelkaj maloj:

La konstitucio estos akceptita **senrezerve**[17]=?

| ĝi estos akceptita **senopone**[19], **unuanime**[20], tutaprobe[21]?

La konstitucio estos akceptita rezerve[18] =?

| =kun rezervo(j), kun limigo aŭ kondiĉo(j).

Laŭ malsamaj politikaj tendencoj, la konkurenco kaj la ekonomia kresko devas esti ... aŭ male ...

senlimaj[22]	limigataj,
senbridaj[23]	bridataj
liberaj	**regataj**[24], gvidataj

Laŭ ili, la konkurenco alportas ... aŭ male ...

laboron	senlaborecon,
sendungadon	
dungadon[25]	**maldungadon**
prosperon	**regreson**
riĉaĵojn	mizeron, (mal)riĉecon

Testu vin! *a) Provu rediri la supran tekston kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la ne markitajn. b) Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

c) Komentu la terminojn grase presitajn.

1 zelfopoffering 2 toewijding 3 onbaatzuchtigheid 4 ten behoeve van de verkiezingen 5 uitbuiten 6 met het oog op 7overheersen 8 langetermijn- 9 kortetermijn- 10 onmiddellijke 11 aanvoeren 12 voorstander 13 rekenen op 14 tegenstander in debat, opponent 15 verwijderen, wegdoen 16 onderwerpen 17 zonder voorbehoud 18 onder voorbehoud 19 zonder tegenwerping 20 eenstemmig 21 totaal goedkeurend 22 grenzeloos 23 teugelloos 24 bestuurd 25 tewerkstelling

Laboro
Ĉu voĉdoni por la **ŝtatigo**[27] de la publikaj servoj aŭ male por...
| la malŝtatigo, la privatigo?
Ĉu nesolidare bonvenigi **delokadon**[28] de entreprenoj enlanden sed male...
| kondamni delokadon eksterlanden?

Medio
Ĉu subteni politikon de **daŭrigebla** disvolvo[29] aŭ male ...
| disvolviĝi **medimalamike**[30], **elĉerpante**[31] la naturajn riĉaĵojn?
Kio estas 'daurigebla disvolvo'?
| disvolvo, kiu **satigas**[32] la bezonojn de la nuna generacio, ne endanĝerigante la eblojn de venontaj generacioj satigi siajn bezonojn (PIV2).

Pri disvolvi kaj disvolviĝi.
Elektu la taŭgan (PIVan) difinon por tiuj du terminoj:
*a) iom post iom **kreskigi**, evoluigi, doni pli grandan forton aŭ vastecon[33] aŭ prilaboritecon[34].*
b) evolui al pli forta, vastigita aŭ prilaborita formo.
| *a = disvolvi; b = disvolviĝi*
Ĉu voĉdoni por politiko, kiu subtenas la enkondukon de **transgenaj**[35] nutraĵoj (gene[36] modifitaj nutraĵoj)?
Kiun argumenton antaŭmetas la subtenantoj de tiu enkonduko?
| Laŭ ili, la enkonduko de transgenaj nutraĵoj helpos venki la **malsategon**[37] en la mondo.

Pri transgena nutraĵo.
*Nutraĵo ricevinta (= kiu ricevis) kroma(j)n **geno(j)n** de fremdaj ĉeloj pro transdono, transformo aŭ alia neseksa procezo.*
*Genetika **manipulado**: intenca ŝanĝo de la genaro (= aro de genoj) de vivuloj per la enkonduko de fremda segmento de DNA.*

Ĉu subteni politikon, kiu proponas malaltigi la **AVI**-on[38] (la AldonValoran Imposton) por la tiel nomataj 'bio-nutraĵoj' kaj aliaj ekoproduktoj?
Kio estas **ekoprodukto**?
| produkto konceptita kaj fabrikata por ne noci[39] la medion.
Kio estas **ekoimposto**?
| impostosistemo, en kiu konsiderinda parto de la impostopagoj rilatas al la mediproblemoj kaŭzataj de iuj produktoj, **produktoprocedoj**[40] aŭ kondutmanieroj.

Pri procedoj kaj procezoj.
Procedo = ?
| *agmaniero aplikota por atingi difinitan rezulton kaj speciale farmetodo sekvata por fabriki, presi, foti k.a.*
Procezo[41] *= ?*
| *disvolviĝanta sinsekvo de fenomenoj.*

Kiu kondutmaniero povus esti submetata al ekoimposto?
| **Konsumismo**, la konsumkulturo.
Pri kio temas?
| Konsumismo estas konduto de homoj en riĉaj landoj, konsistanta en la **akirado** de ĉiaj, inkluzive neutilaj, ofertaj varoj aŭ servoj.
La Malneta Nacia Produkto[42] kreskas proporcie al i.a. la disvolvo de la konsumkulturo. Kiuj partioj deklaras sin kontraŭ tiu konsumkulturo?
Kio estas la NIMBY pensmaniero?
| **NIMBY** (angla siglo[43] signifanta 'Not In My BackYard'). Ekzemple: La aliaj respektu la Kioto-interkonsenton, sed ni ne!

la Borso
Hodiaŭ oni konstatas, ke la tutmondaj **kapitalfluoj** estas pli rapidaj kaj pli ampleksaj.
Kiu estigas tiujn amasajn kapitalfluojn?
| Financistoj kaj **spekulaciantoj**.
Kio estas la **Tobin**-imposton?
| imposto pri borsaj enspezoj.
Kiu partio jam proponis enkonduki tiun imposton?
Kio estas **etika** bankismo, etikaj investoj?
| Bankismo, investoj, kiuj ne malobservas moralajn principojn.

Tuteŭropiĝo / tuteŭropigo
La atento pri la procezo[41] de tuteŭropigo iom post iom vekiĝas[44] ĉe la loĝantaro.

Testu vin! Ekzercoj a, b kaj c
26 laag 27 nationalisering
28 delocaliseren 29 ontwikkeling
30 milieuonvriendelijk 31 uitputten
32 verzadigen, bevredigen 33 omvang
34 verwerking 35 transgeen 36 genetisch gemodificeerd 37 hongersnood 38 BTW
39 schaden 40 procédé, werkwijze
41 proces, ontwikkelingsgang 42 Bruto Nationaal Product 43 letterwoord
44 wakker worden

Pri atento kaj malatento.
dat heeft mijn volle aandacht
| *tio ricevas mian plenan atenton*
een en al aandacht zijn
| *esti tute atenta, tute atento*
met gespannen aandacht...
| ***streĉita***
besteden aan, geven, schenken
| *dediĉi, doni, priatenti (atenti pri)*

in beslag nemen, boeien
| *tiri al si, kapti, kateni*
gevangenhouden, vasthouden
| *enkatenigi, reteni*
opeisen, verdienen, vergen, vragen
| *postuli, meriti, postuli, postuli*
concentreren, richten, vestigen op
| *koncentri, direkti (turni*[z]*) , fiksi (PIV2 sub 'distri'), atentigi iun pri*
sterk de aandacht trekken
| *forte altiri*
onder de aandacht brengen
| *direkti al, submeti al*
doen verslappen
| *malstreĉigi*
afleiden van, doen afdwalen
| *malatentigi, distri, devojigi*
aan de aandacht ontsnappen
| *eskapi al la atento*
de aandacht niet waard zijn
| *esti inda nenian atenton*[z]*, je nenia ...*
| *ne esti inda je ia atento*

'La atento pri la tuteŭropigo vekiĝas'.
Pri 'vekiĝi': kio i.a. povas ***vekiĝi****?*
| 1 apetito 2 atento 3 deziro 4 dubo
| 5 energio 6 envio 7 espero 8 intereso
| 9 rememoroj 10 simpatio 11 timo, ktp.

Pri Eŭropa Unio.
Ĉu 'membroj-ŝtatoj, ŝtatoj-membroj' aŭ 'membroŝtatoj'?
| *'Membroŝtatoj' signifus 'ŝtatoj de la membro(j)', kio ne estas la celita senco. Laŭ ĝermana modelo estas uzata 'membroj-ŝtatoj' kaj laŭ latinida modelo 'ŝtatoj-membroj'.*

<u>La nacia **suvereneco**</u>
Ĉu voĉdoni por partio, kiu pretas **fordoni** la nacian suverenecon al la Europa Unio?
| Ĉiu ŝtato volas protekti sian nacian suverenecon. Kp. drastan ekzemplon en PIV2: 'la regna suvereneco estas **preteksto** por protekti la ŝtatajn krimojn.'
Kio estas konstitucia ŝtato, aŭ, pli ĝuste, **jurŝtato**?
| Ŝtato, kie (plej ofte) la rajtoj de la ŝtatanoj estas garantiitaj.
Ĉu demokratia ŝtato estas **nepre** rajtoŝtato?
| Ne nepre! Ekzemple, plimulto de la ŝtatanoj povas voĉdoni racisme.

2) INTERLUDO
PETOLOJ FARE DE LA PRESKOBOLDO
Korektu la preserarojn! (solvoj sub la interludo)
1 Dankon al la vivo por ĉiuj amaraj ĝojoj.
2 Mi ankoraŭ ĝuas tre bonan anson.
3. Mi ege feliĉas, ke tiu investo havigos al vi multe da doloroj!
4. La biciklisto, aŭskultante nur sian radon, ame kisis sian fianĉinon.
5. Ĉu vi aŭdis pri la opero de nova libro pri la aperoj de Wagnero?
6. Kontaktgluo por reglui anason al taso.
7. Romia azeno, kiu povas akcepti 2000 spektantojn.
8. Ne ŝovu la vazon en fremdan nazon.
9. Li vojaĝis al fora oazo rajdante sur kulo.
10. Muŝo la katon ĉiam ofendis[z].
<u>Solvoj</u> *1 amaraj →amoraj*
2 anson (oor, handvat) →sanon
3 doloroj →dolaroj
4 radon →ardon (gloed)
5 opero →apero, aperoj →operoj
6 anason →anson
7 azeno →areno
8 →la nazon en fremdan vazon[z]
9 kulo (mug) →mulo (muildier)
10 muŝo (vlieg) →muso (muis) (= wie een hond wil slaan vindt licht een stok).

3) VERTAALOEFENING 2004-5
"Beste Beatrijs" (een rubriek in HP/DE TIJD), aldaar, 12 oktober 2001:
Beste Beatrijs,
Wie bepaalt de voertaal van een gezelschap? In Maastricht spreken sommige 'echte Maastrichtenaren' (vijftien procent van de bevolking) in gemengde gezelschappen zeer strijdbaar hun eigen taal, terwijl anderen het beter verstaanbare 'Maastrichts Nederlands' spreken. Ikzelf woon nu zes jaar in Maastricht en ik versta de taal prima, maar spreek hem niet. Dat vind ik eigenlijk wel zo beleefd: ieder mag zijn eigen taal spreken en de ander doet moeite dat te begrijpen. Wat vindt U?'
Buitenstaander te Maastricht
Beste Buitenstaander,
In formele contacten moet de landelijke voertaal voldoende zijn. Behalve in Friesland hebben streektalen in Nederland nergens de status van voertaal. Vanachter de loketten hoort men zich dus niet te bedienen van het Neder-Saksisch, Oud-Zeeuws of Opper-Limburgs. In informele situaties is het een kwestie van macht. Hoe groter het gezelschap, hoe minder de aanwezigen rekening houden met iemand die de taal niet spreekt. Een centraal gesprek begint vaak ter wille van de buitenstaander in een standaardtaal, maar zodra er onderonsjes ontstaan, schakelt men automatisch over op de eigen taal. Mensen willen een gast wel tegemoet komen, maar naarmate de gezelligheid vordert, verwatert dat. Van nieuwkomers wordt verwacht dat zij zich in de

voertaal verdiepen. Geen enkele taal is te onbeduidend om te leren.
Het valt Nederlanders die stug doorgaan met Engels spreken tegen een buitenlander die moeite doet zich in het Nederlands verstaanbaar te maken, dan ook kwalijk te nemen als zij die pogingen niet honoreren. Dit duidt op minderwaardigheidsgevoelens over de eigen taal. Hoe kleiner het taaltje, hoe minder de sprekers openstaan voor mensen-die-het-willen-leren. Het is alsof ze zich zo bijzonder vinden dat geen enkele buitenstaander moet denken dat hij er ooit bij zal kunnen horen. Het Maatrichts is een beruchte 'no-go area'. Leergierige nieuwkomers die Maastrichtse taallessen nemen, krijgen steevast antwoord in het Nederlands, wanneer ze hun kennis willen uitproberen op straat of in winkels. Een vorm van hoffelijkheid die het effect heeft van een terechtwijzing en waarmee de gelederen der echte Maastrichtenaren zichzelf intact houden. (...)

4) UITWERKING VERTAALOEFENING 2004 4

Verbeelding (Algemeen Nederlands tijdschrift voor wijsbegeerte", jan 2004, p. 60).
Kiam (Se) ni metas (imagas) nin en ies lokon (rolon, noot 1)), kaj kiam (se) ni interesiĝas pri ies sorto (Midelkoop) (dividas ies sentojn, kunsentas kun iu), nia imag(pov)o ludas gravan rolon.
Kiam amikino rakontas, ke ŝia biciklo estas ŝtelita, ni imagas (al ni^{z}, noot 2) tiun situacion: ni vidas (antaŭ ni), kiel ŝi, nenion suspektante (sensuspekte) iras (paŝas) al la biciklorako, kiel ŝi unue ankoraŭ pensas, ke eble ŝi tamen lasis sian biciklon aliloke (metis... aliloken), kiel ŝi poste (post tio) devas ja veni al la konkludo, ke ĝi estas ŝtelita, kiel ŝi ankoraŭ dum momento kolere kaj indigne paŝas sencele (ronde). Sed, kio ajn okazas, ke ni interesiĝas pri ŝi, kaŭzas grandparte nia imag(pov)o.
Se ni ne havus bildon (imagaĵon) pri la rakontita situacio, estus malfacile aŭ eble eĉ neeble kunsenti kun ŝi.
Nussbaum opinias, ke disvolvante (se ni disvolvas) nian imag(pov)on (ekzemple legante literaturon), ni lernas kompreni la motivojn kaj la elektojn de aliulo (*alies* motivojn? noot 3)..
Interesiĝante pri aliuloj, konatiĝante kun (informiĝante pri) la mondo de iliaj travivaĵoj, ni povas (kapablas) lerni (kiel) kompreni ilin.
Ni eltrovas (malkovras), ke tiu aliulo havas problemojn kaj ebl(aĵ)ojn iagrade kompareblajn kun niaj propraj.
Kaj kiam (se) ni komprenas tion, kiam (se) ni konatiĝis kun tiuj aliaj travivaĵ-mondoj, tiam ni povas (kapablas) konduti en tiuj mondoj kaj kun tiuj, kiuj vivas en ili, kiel vere humanaj homoj.
Kiel tio estas montrita (kiel ni montris...; niet 'montrite', noot 4) en la antaŭa alineo (noot 5), Nussbaum diras, ke kompato implicas, ke la aliulo apartenas al (estas parto de) mia 'circle of concern' (sfero de interesiĝo).

Komentoj
1. liever 'lokon' want de zin eindigt op 'rolon'.
2. 'imagi ion al si': vbb in PIV2.
3. PIV2: 'La vorto 'alia' kaj ĝiaj derivaĵoj ne apartenas al la tabelo de korelativoj.
Maksimume allasebla estas la formo poseda: *ies gajno, alies perdo.*
4. 'montrite' zou naar Nussbaum verwijzen. Vgl. PAG §261,2: inform-indika 'kiel'. Vb. *Kiel mi aŭdis, li mortis.* Niet: *Kiel aŭdite, li mortis.*
5. PIV2: 'paragrafo': ĉiu el la sekcioj de ĉapitro, en jura aŭ didaktika teksto ...
'alineo': peco de teksto (...) komenciĝante per nova linio ... .

5) MEN SCHRIJFT ONS

De heer Rob Moerbeek atendeert mij op twee fouten die in de uitwerking van vertaaloefening 2004-2 ingeslopen waren. 'Werd bekroond met de Jury-prijs' moet natuurlijk zijn 'premiiĝis per la Ĵurio-premio' en 'Afganistan' is in het Esperanto niet 'Afganistano' maar wel 'Afganio' of 'Afganujo'. 'Oezbekistan' wordt insgelijks 'Uzbekio / Uzbekujo'. Mijn dank hiervoor. En wat zegt PIV2 over andere landnamen die in het Nederlands de uitgang (i)stan (Perzisch = land) kunnen krijgen? Vgl.

Ndl.	E° (PIV2)
Afganistan	Afganio, -ujo, Afganlando
Pakistan Pakistaan, Pakistani, Pakistaner	Pakistano Pakistanano?? (ne en PIV2)
Oezbekistan	Uzbekio
Turkmenistan, Turkmenië	Turkmenio, -ujo (Turkestano = regiono)
Tadzjikistan Tadzjikië	Taĝikio, -ujo
Kazakstan Kazakkië	Kazaĥio, -ujo
Kirgizistan Kirgizië	Kirgizio, -ujo

'Pakistano' schijnt dus in het E° een buitenbeentje te zijn, waarschijnlijk omdat het land niet bewoond is door één enkele volksstam.

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:
Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.

Wellicht kennen de meeste lezers van Horizontaal wel de beweging 'Bond zonder Naam' (www.**bondzondernaam**.be), opgericht door Phil Bosmans.

Phil Bosmans is bekend door zijn menslievend werk en boeken zoals *Menslief ik hou van jou*, *Bloemen van Geluk* en vele andere inspirerende boeken en teksten.

Iets minder bekend is dat de Bond zonder Naam ook zijn Esperantoafdeling heeft, met een gelijkaardige werking **Movado sen Nomo**. In de eerste plaats wordt 4 keer per jaar een spreuk opgestuurd naar alle leden. Eender wie kan *gratis* lid worden: een briefje, een e-mail of een telefoontje volstaan om lid te worden.

Verder heeft **Movado sen Nomo** al twee boeken uitgegeven, vertalingen uit het werk van Phil Bosmans, namelijk: *Ŝanco por feliĉo* (1988) en *Donace al vi* (2000), beide verkrijgbaar bij de Vlaamse Esperantobond.

Onlangs werd ook een forum opgericht in het kader van Movado sen Nomo, waar ook niet-leden zeker welkom zijn:
http://m-s-n.skynetblogs.be/

De algemene webstek van Movado sen Nomo bevindt zich hier:
www.xs4all.be/~esperan/msn/msnpagho.htm

Voor meer info:

Movado sen Nomo
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen (Belgio)
E-post: ivo@fel.esperanto.be

Vanaf nu zullen we ook regelmatig de Esperantospreuken van **Movado sen Nomo** in Horizontaal laten verschijnen. Elke spreuk die de leden toekrijgen, wordt steeds vergezeld van een verklarende, inspirerende tekst of gedicht, die echter niet steeds in Horizontaal zal kunnen verschijnen, maar dan wel steeds op het forum te lezen zal zijn.

Het Movado sen Nomo-team.

Malbona vetero ne estas bariero

*** Movado sen Nomo ***

http://m-s-n.skynetblogs.be/

DAG VAN OOSTENDE EEN SUCCES!

De Vlaamse Esperantobond, afdeling Oostende "La Konko", organiseerde op 25 september een evocatie van wat er over 400 jaar gebeurde.

Na de statutaire Algemene Vergadering van de VEB, in de "Celtic Ireland" Langestraat 67 te Oostende, begon de evocatie. Het thema volgde de 10 bakens die de Stad Oostende in het centrum had geplaatst.

bij elk baken werd een uitleg gegeven, uiteraard in het Esperanto

Eerst werden de algemene omstandigheden uitgelegd op basis van een plan – vriendelijk verleend door de urbanisatiediensten van de stad – waarop men duidelijk kon volgen waar en hoe de verschillende aanvallen gebeurden.

Op het plan kon men goed zien hoe Oostende er toen uitzag en wat er nu nog van overblijft, en wat reeds in zee ligt. En dan begon de wandeling, voorafgegaan door zes "huurlingen van het Spaanse leger" en enkele Oostendenaars van die tijd (allen in kledij van toen, de soldaten hadden zelfs hun hellebaarden bij).

De vlag "Het Beleg van Oostende" was een gemakkelijk teken om die grote groep bijeen te houden, tussen de andere wandelaars op de zeedijk en in de binnenstad. Een koppel muzikanten stonden de wandelaars op te wachten aan elk baken. Ze speelden oude muziek op oude instrumenten, en zongen natuurlijk oude Oostendse liedjes.

"La Konko" was zeer tevreden met de talrijke opkomst. Meer dan tachtig mensen volgden de wandeling "De Buo al Buo" (Van Baken tot Baken). Ze kwamen uit alle hoeken van Vlaanderen maar ook uit Brussel en Wallonië. Enkele Fransen uit Valenciennes en Duinkerke, alsook Duitsers uit Warstein maakten van deze ontmoeting een echt Europees treffen.

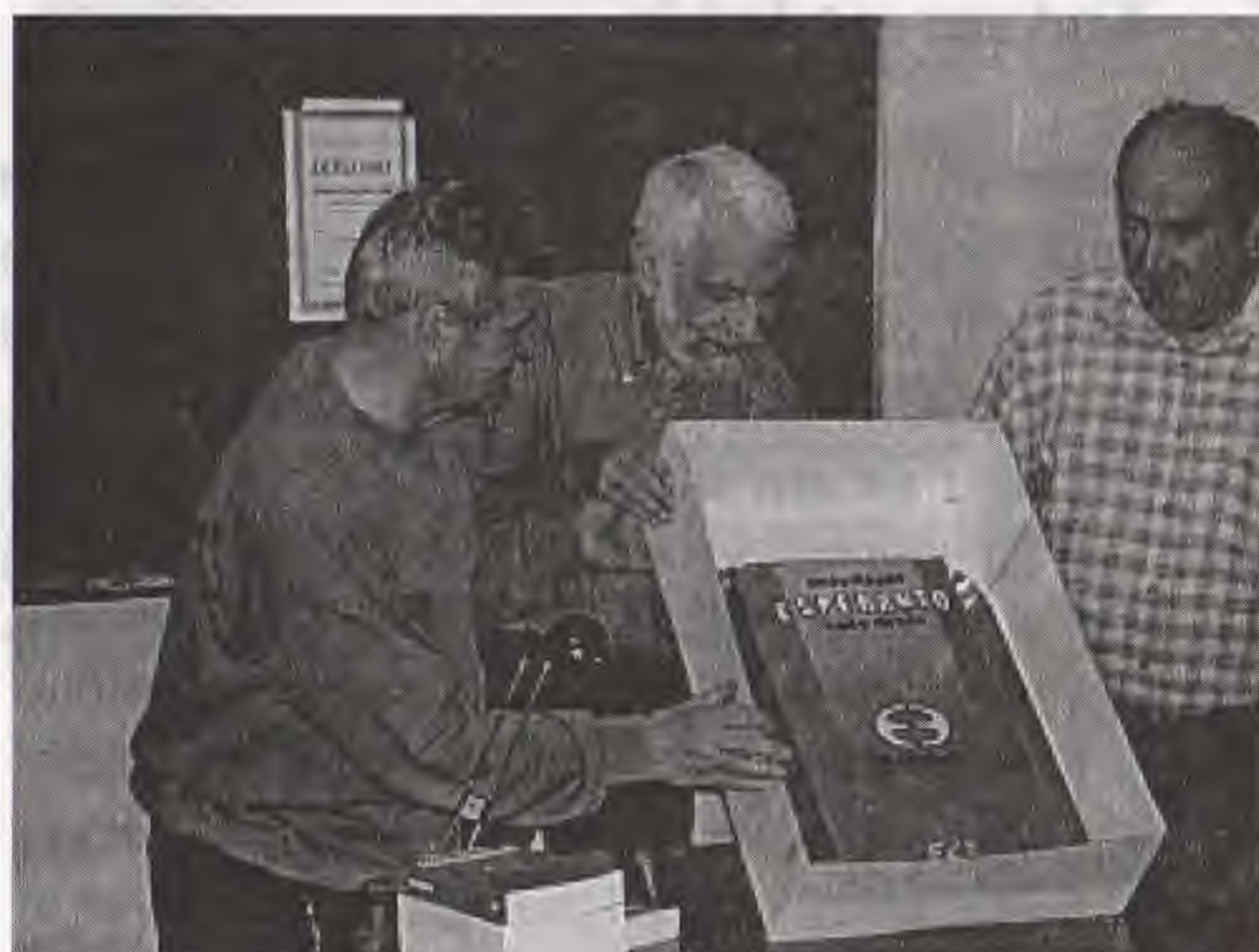
Na de laatste uitleg aan baken 10 (Stadhuis) nodigde La Konko iedereen uit in haar lokaal (Northlaan 14) en bood hen "kramiek" met koffie of thee aan.

Moet het gezegd worden dat er geen taalprobleem was ? Inderdaad Esperanto was de voertaal en iedereen was tevreden.

Flory Witdoeckt

actieve esperanto-sprekers zullen Johan zeker herkennen

1 oktober: Petro De Smedt geeft een voordracht in de groep 'Esperanto-Antwerpen'.

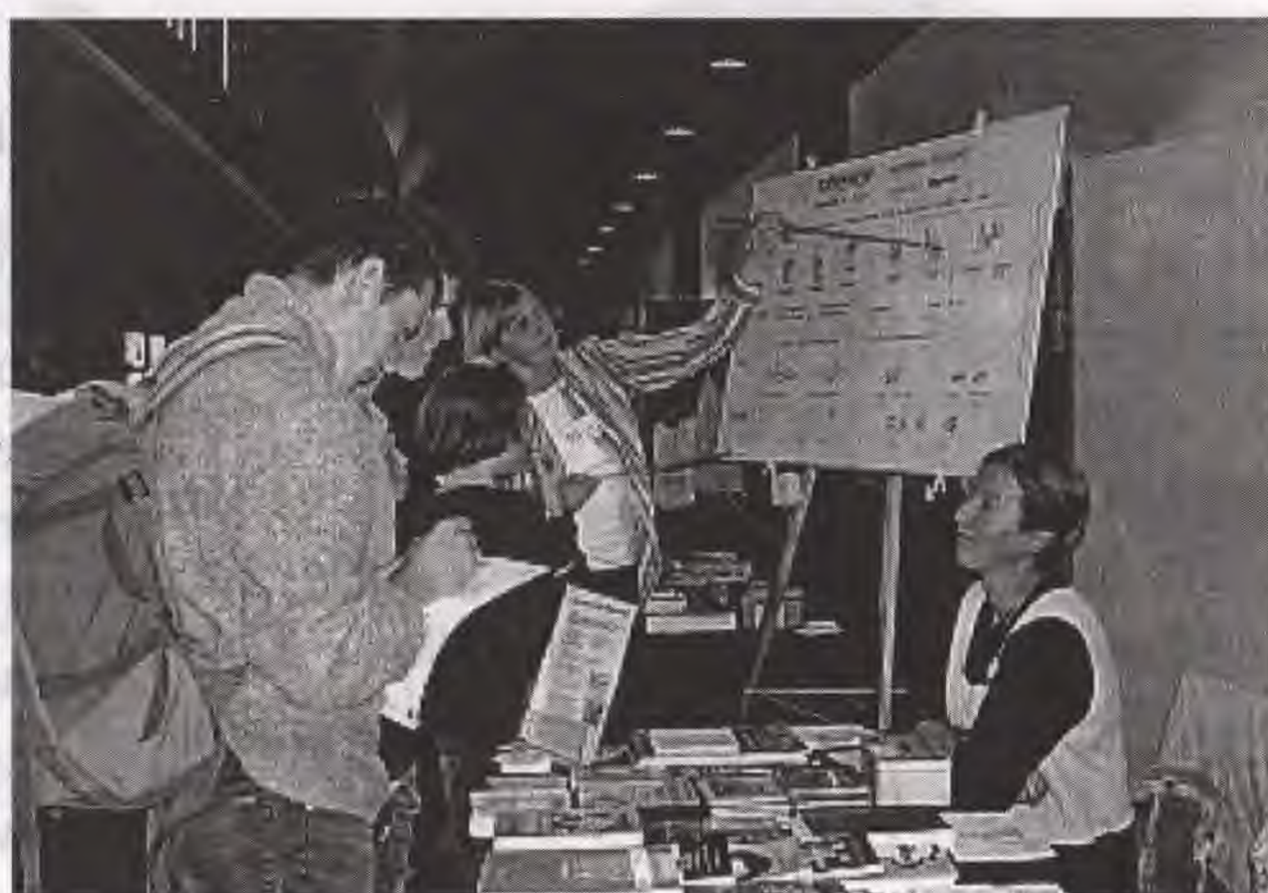
Hét moment om hem, samen met Erik D'Hondt, te feliciteren voor het grootse werk dat ze geleverd hebben, namelijk de samenstelling van het nieuwe Nederlands-Esperanto-Nederlands woordenboek, dat het uitverkochte Prismawoordenboek moet vervangen.

De verrassing was een grootse taart (foto links), volledig in de vorm van het woordenboek.

De tweede foto werd genomen tijdens de voordracht.

DEELNAME AAN "HET ANDERE BOEK" (2 EN 3 OKTOBER 2004)

De Vlaamse Esperantobond was zoals elk jaar weer vertegenwoordigd tijdens de alternatieve boekenbeurs te Antwerpen "Het Andere Boek", met heel wat geïnteresseerde bezoekers, o.a. dankzij het interactief bord, dat een eerste kennismaking met de taal Esperanto toelaat. Dank aan alle medewerkers!

Waldorfscholen

'Al bij al waren de 13- of 14-jarigen bekwame, zelfbewuste persoonlijkheden, maar ondanks 8 jaar Engels moesten ze bijna bij nul herbeginnen. Het schriftelijk Engels zat vol fouten, de uitspraak was vaak slecht.' (Opinie over de Duitse Waldorfscholen, waar les gegeven wordt volgens de principes van Rudolf Steiner, die voor sommige vakken zwak scoren en waarvan leerlingen soms overstappen naar het 'gewone' onderwijs, Der Spiegel, 36/2004)

China

Zelfs in China is men bang dat het Chinees zal verdrongen worden door het Engels, onder meer door het overnemen van Engelse woorden, door ouders die hun kinderen naar dure tweetalig Engels-Chinese privé-scholen sturen, enz. (www.chinaview.cn, 6.9.2004)

Tomatis

'De analfabeet van de 21ste eeuw is iemand die alleen zijn moedertaal kent'. Dit is een uitspraak van Alfred Tomatis (1920-2001), een Frans geneesheer die een methode ontwikkelde om o.m. beter talen te leren en te begrijpen. (www.tomatis-group.com/, La Meuse, 18.9.2004)

Taalbad

De taalbadklassen waarvoor het Brussels parlement vorig jaar een motie goedkeurde hebben geen succes in Ukkel. In de Franstalige Caelevoetschool zijn er maar twee leerlingen die een taalbad Nederlands willen. In Sint-Lambrechts-Woluwe zijn er wel genoeg kandidaten. (Brussel deze week, 9.9.2004) Toch zijn er zes scholen uit Brussel en Wallonië die het project verder zetten, drie voor Nederlands en drie voor Engels. (Staatsblad, 13.9.2004)

Kinderen en televisie

Kinderen die veel naar televisie kijken ontwikkelen betere taalvaardigheden dan kinderen die dit niet doen. Zij doen het zelfs beter dan kinderen die extra taallessen volgen. Dit blijkt uit een studie in Hong Kong. Er moet wel bij opgemerkt worden dat daar, zoals in België, veel televisie-uitzendingen in een vreemde taal getoond worden. (Metro, 8.9.2004)

Ryanair

Het Waals Gewest moet onrechtmatig toegekende staatssteun terugvorderen van de luchtvaartmaatschappij Ryanair. Op de vraag van het Waals Gewest reageerde Ryanair enkel met het verzoek de brief in het Engels op te stellen, teneinde misverstanden te vermijden. (Metro, 16.9.2004)

Duits

Ook op de Duitse radio wordt het Duitstalige lied weggedrumd door het Engelse. Na luid protest van Duitse zangers denkt de regering er over een wettelijk minimum percentage voor het Duitse lied op te leggen, zoals ook al in Frankrijk en andere landen het geval is. (Duitse pers van begin oktober; ook in De Morgen)

ESPERANTO

Butler

De catalogering van de grote Britse Esperantobibliotheek, Biblioteko Butler, vordert snel. Eind september waren 6.000 items geregistreerd en toegankelijk via de website http://butler.esperanto-gb.org/. Voor de raadpleging kan men de zoekfunctie gebruiken, maar het is ook mogelijk het volledige bestand te downloaden (als .zip). Dit laatste maakt het

➥

mogelijk de gegevens over te nemen voor andere catalogeringsprojecten.

Schaken

Ari Luiro, een Finse schaak- en taalfanaat, heeft op zijn website schaaktermen in 64 talen, ook in het Esperanto, verzameld. Dat is precies zo veel als er velden zijn op een schaakbord. Hij vermeldt er ook interessante weetjes bij, bijvoorbeeld dat de koning in bijna alle talen ook 'koning' wordt genoemd, maar dat een toren soms een heel andere naam krijgt: 'stins' (versterkte boerderij of adellijke woning) in het Fries, 'schip' in het Russisch en 'wagen' in het Chinees en het Ests. (http://www.geocities.com/TimesSquare/Metro/9154/nap-pieces.htm, http://nieuwsbrief.taalpost.nl/r/tp.plx?242)

Esperantoliteratuur voor het eerst als mp3

De science-fiction roman "Captive Universe" van Harry Harrison werd door Andrej Grigorjevskij naar het Esperanto vertaald ("Kaptita Universo") en ingelezen. De registratie is in mp3 een geeft 7 uur en 41 minuten luisterplezier. (ret-info)

Koken

Er is een nieuwe Yahoo-lijst voor al wie belangstelling heeft voor koken en Esperanto. Men vindt er recepten, woordenlijsten, enz. Adres: http://groups.yahoo.com/group/kuirklubo/. Aansluiten kan via kuirklubo-subscribe@yahoogroups.com. (ret-info)

Groen

De groene Esperantosprekers ('verduloj') konden niet achterblijven en dus hebben ook zij voortaan hun Yahoo-lijst: http://groups.yahoo.com/group/verduloj; aansluiten via verduloj-subscribe@yahoogroups.com.
(M. Westermayer)

De hond van Vlaanderen

Ouida, pseudoniem van Marie-Louise de la Ramée (1839-1908), was een Engelse schrijfster. Na een bezoek aan Hoboken schreef zij het kinderverhaal 'The Dog of Flanders', gepubliceerd in 1872. Op een of andere wijze kwam het boek in Japan terecht, werd vertaald en kende (en kent er nog steeds) een enorm succes. Het boek werd meermaals verfilmd, voor het laatst in 1999. In 1975 werd er in Japan een tekenfilm van gemaakt. De Vlaamse Esperantobond publiceerde zopas de Esperantovertaling. Zie www.esperanto.be/cgi-bin/mal/Web_store/web_storeie.cgi?keywords=flandrio.

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 10de van elke even maand. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"
www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

vrijdag 5 november : "Tyneverum, la flandra bardo Kalocsaja" (Petro De Smedt).
vrijdag 12 november : "La vento en la Salikoj" van Kenneth Grahame. Cor van Ekelenburg stelt de auteur voor en leest de vertaling van deel 1 uit "The Wind in the Willows".
vrijdag 19 november : "Alexander Puŝkin, vivo kaj kreado" (Mikaelo Bronŝtejn – Rusland)
vrijdag 26 november : Jorge Camacho (Spanje) stelt zijn 2 nieuwe dichtbundels voor, nl. "Celakantoj" en "Saturno"
vrijdag 3 december : "Suda Peruo, kulturo kaj naturo" voordracht met geprojecteerde beelden uit een ontwikkelingsprojectgebied (Frans Meul).
vrijdag 10 december : Zamenhoffeest. Om 19 u feestmaaltijd. Vooraf inschrijven noodzakelijk. Prijs EUR 18,00 (aperitief, alle dranken, dessert en koffie inbegrepen) Tijdens en na de maaltijd: poëzie o.l.v. Petro De Smedt en zang.
vrijdag 17 december : "Leo Tolstoj kaj lia sekretario Lebrun" (Wim De Smet).
zondag 19 december : Bowling en kegelen: Maalderijstr 10b, 2640 Mortsel. Verzameling aldaar om 14 u. Kinderen die lid zijn mogen gratis spelen. Kinderen die geen lid zijn betalen slechts EUR 2,50. Ze krijgen dan bovendien drankjes. Volwassenen betalen hun deel van de kosten. VOORAF AANMELDEN NOODZAKELIJK.
vrijdagen 24 en 31 december : geen vergadering

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto.be/gent

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Vrijdag 26 november: Onze Russische gastspreker **Mikaelo Bronstein** – een bekende zanger – vertelt over de steenkoolmijnstreek langs de Vorkuta rivier waar hij negen jaar werkte. Deze streek maakte deel uit van de beruchte Goelag. Dit aan de hand van verhalen, liederen en dia's.

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in de Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout (vlakbij het NMBS-station *Heide*)

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49, wma.desmet@belgacom.net.

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken. Geef een seintje aan Daniëlle Demeyere, bibliothecaris tel. 056-27 75 00 (algemene balie). Of stuur een berichtje naar Daniëlle.Demeyere@kortrijk.be.

Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

Woensdag 10 november: Vespero 3000: Verslag van het IEK in Pécs, Hongarije: PC-foto's!
Woensdag 24 november: **Uniek concert door Mikaelo Bronstejn** uit Rusland.
Nodig familie, vrienden en kennissen uit! Voor 5 euro kunnen ze mee genieten van deze beroemde zanger.
(Kapel van het Cultureel Centrum Romaanse Poort.)
Woensdag 8 december: **Zamenhof-vespero**, de laatste Vespero 300 van het kalenderjaar met onze traditionele gratis taart.

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES (Nord-Limburga Esperanto-Societo)
(met zetel in PEER)
http://users.skynet.be/sky53810/

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.
De elementaire cursus wordt gegeven op de overige donderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt Julia Kelchtermans ook een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-post: la.konko@tijd.be

Alle activiteiten beginnen om 19 uur.
maandag 8 november: gespreksavond
maandag 15 november: Voordracht door Mikael Bronstejn over 300 jaar St Petersburg
maandag 22 november: gespreksavond
maandag 6 december: zangavond
zaterdag 11 december: Zamenhoffeest - Sinterklaasfeest
maandag 13 december: voordracht door Pr Peperstraete
maandag 27 december: geen bijeenkomst
maandag 10 januari 2005: gespreksavond

Cursus 1e jaar : elke woensdag 18-20u door Marc Cuffez (niet op 10 nov, 1 en 29 dec)
Cursus 2e jaar : elke woensdag 15-17u door Raymond Wylleman (niet op 29 dec)

La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo
http://home.tiscali.be/lahirundo/

Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in FOS 214 De Klimop, Donystraat 8 te 3300 Tienen, van 19u30 tot 21u30.
Maandelijkse vespero's:
25 oktober 2004
29 november 2004
17 december 2004: kristnaska vespero
Data Esperantocursus - De Nobel
26 oktober 2004
9, 16, 23 en 30 november 2004
7 en 14 december 2004

(Telkens van 19u tot 21u.)

Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 52 46.

TURNHOUT

Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio

Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

RADIO-UITZENDINGEN

Voor een overzicht van de uitzendingen in Esperanto én een archief, surf naar: http://www.radioarkivo.org

Karavaan naar het Wereldcongres in Vilnius.

FEL is van plan om een reis te organiseren naar het wereldcongres met een minibusje. De reis zou 3 weken duren, nl. van 19 juli tot en met 7 augustus 2005. We beginnen met een week te toeren in Duitsland en Polen, zodat we op 24 juli in Vilnius zijn voor het Wereldcongres. Tijdens de congresweek zal het busje uiteraard ter beschikking blijven voor uitstappen in Litouwen. Nadien nemen we weer een week om te genieten van de mooiste plekjes op een andere terugweg.

Personen, die belangstelling hebben kunnen zich nu al - heel vrijblijvend - aanmelden bij Ivo Durwael: Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen - ivo@fel.esperanto.be.

Ivo zoekt ook nog een partner om het geheel mee te organiseren en te begeleiden

INTERNATIONAAL BEZOEK IS 'DAGELIJKSE KOST' IN DE CLUBS:

Hier een foto van het bezoek van Max Madoro uit Togo aan de groep Esperanto-Antwerpen

Een interessante voordracht, met ruimte voor vragen en opmerkingen vanuit het publiek (mei 2004).

Flandra Esperanto-Ligo

Invitas vin al alloga

"Post-Bulonjo 2005"

jaŭdo 31a de marto 2005	**ĝis**	**sabato 2a de aprilo 2005**

granda turisma aranĝo al la ĉefaj vidindaĵoj ĉe la maro, tra la urboj:

Koksijde - Diksmuide - Ieper - Oostende - Bru• o

~ ~

la **programon** vidu dorsflanke

kaj pli detale per:

http://www.esperanto.be/fel/kun/pb2005.php

A L I Ĝ I L O

(eventuale por plia persono)

Antaŭnomo: ____________________ Antaŭnomo: ____________________

Familia nomo: ____________________ Familia nomo: ____________________

Adreso: ____________________

____

Lando: ________________

Telefonnumero: ________________ Retadreso: ____________________

Bonvole eltondi kaj sendi la slipon al FEL, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen antaŭ la 1a de januaro.
Aliĝo validas post ricevo de la pago ĉe FEL (en Belgio: KBC 402-5510531-55 aŭ Fortis 001-2376527-06, internacie: IBAN BE66 0000 2653 3843 / BIC-kodo BPOTBEB1 : Postbank, 1000 Brussel)

Programo

jaŭdo 31a de marto 2005

09.00 busa forveturo el Bulonjo al Flandrio
10.30 vizito de la "Ten Duinen 1138"-muzeo en Koksijde
12.00 forveturo al Nieuwpoort
12.30 enŝipiĝo sur "Yserstar" al Diksmuide, tagmanĝo sur la ŝipo
14.30 alveno en Diksmuide, vizito de la "IJzertoren"
16.00 akcepto en hotelo "De Vrede", Grote Markt: kafo
17.00 vizito de la germana tombejo en Vladslo (Afliktitaj Gepatroj fare la skulptistino Käthe Kollwitz), forveturo al Ieper
18.30 promenado en la urbo Ieper
20.00 "Last Post" al la "Menenpoort"
20.15 reveno al Diksmuide
20.45 vespermanĝo en la hotelo "De Vrede"

vendredo 1a de aprilo 2005

09.30 busa forveturo al Oostende
10.30 vizito de la ŝipo "Sea-Sens"
12.30 tagmanĝo en la Fortikaĵo Napoleono
14.00 vizito de la fortikaĵo, promenado laŭ la strando
15.00 vizito de la urbo Oostende
17.00 forveturo al Bruĝo
17.45 akcepto en la hotelo "Grand Hotel du Sablon", Noordzandstraat 21
19.00 promenado ĝis malnova preĝejo kie ni partoprenos en "La Edziĝofesto de Margareta de York kun Karolo la Temerara"
???? tranokto en la hotelo

sabato 2a de aprilo 2005

Matenmanĝo en la hotelo. Ni restas je via dispono por viziti la urbon Bruĝo, laŭ via deziro. Boataj ekskursoj eblas, kun klarigoj en Esperanto, se la vetero tion permesas.

Prezo: 205,00 EUR por unu persono (inkluzive du tranoktadojn kaj ĉiujn manĝojn, krom "La Edziĝofesto" kaj ĉiujn vizitojn, krom "Sea-Sens").
Prezo: 285,00 EUR por unu persono por la tuta aranĝo.

Surplusoj (eventuale)

- 45 EUR por unupersona ĉambro (entute)
- 60 EUR por plia nokto en Bruĝo en 1-persona ĉambro inkl. matenmanĝon
- 89 EUR por plia nokto en Bruĝo en 2-persona ĉambro inkl. matenmanĝon

---

Bv. indiki la ĝustan elekton:

o Mi partoprenos la kompletan programon, do KUN la geedziĝfesto kaj "Sea Sens": __ personoj x 285 Eŭroj = ___ Eŭroj

o Mi partoprenos la bazan programon, do SEN la geedziĝfesto kaj "Sea Sens": __ personoj x 205 Eŭroj = ___ Eŭroj

o Mi deziras unupersonan ĉambron .... + 45 Eŭroj

o Mi deziras resti plian nokton en unupersona ĉambro .... + 60 Eŭroj

o Mi deziras resti plian nokton en dupersona ĉambro .... + 89 Eŭroj

Mi pagos entute _______ Eŭrojn

Eventualaj kromaj sciindaĵoj:

o Mi estas vegetarano (aŭ sekvas alian dieton: ______________________)

Contactadressen in Vlaanderen

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@fel.esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be.
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent@esperanto.be
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be. - A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65 E-post: albert.claesen@pandora.be.
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/index.htm
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: piet.glorieux@ping.be - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. Epost: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm). - Raymond Wylleman, tel.:059 50 27 08, E-post: la.konko@tijd.com
PEER *Nolimes* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@euronet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat I-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.- *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, tel.: (025) 124 61 59. E-post:vaganto@casema.net.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
MIDDELBURG zie KAPELLE
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/*La Migranto* Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post:a.m.demmendaal@planet.nl.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: yves@esperanto.be.
Esperanto-Nederland, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, Nederland, Tel./ Fax : 050-5718842, E-post: info@esperanto-info.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, 03 440.30.92 ivo@fel.esperanto.be
Ondervoorz.: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory@witdoeckt.be
Penningm.: Roland Rotsaert, Visspaanstr. 97, 8000 Brugge, rotsaert@esperanto.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne agnes@esperanto.be
Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

35ste jaargang 2004/6 (210) november - december

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten
(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

6 - 7 novembro
Studsemajnfino (Pluraj nivelaj) en Hoek van Holland (Nederlando). Inf: Jeannette Bosse, Veldm. Montgomerylaan 361, NL-5612 BH Eindhoven, Nederlando. Tel. +41-(0)40-2113344. Rete: hj.bosse@wxs.nl

27 decembro - 3. januaro
21-a Internacia Festivalo (arango por familioj kaj personoj 25 - 55 jaragaj) en germana Magdeburg. Kadra temo: "Tradicioj". Inf: Hans-Dieter Platz (HDP), Postfach 1148, DE-34303 Niedenstein, Germanio. Tel/fakso: +49-5624-8007, portebla +49-171-4964558. Rete: HDP@internacia-festivalo.de

27 novembro - 5. decembro
Paroliga Semajno: Lernu Esperanton en Ĉeĥio kun francaj fervojistoj kun turisma kaj plezura programo. Inf: Petro Chrdle, CZ-25229 Anglická 878, Dobríchovice, Ĉeĥio. Rete: Petro Hrdle

27 decembro - 3. januaro
3-a Novjara Renkontiĝo. Komune festi la Novan Jaron en la kastelo Marienburg ĉe Mozelo (inter Koblenz kaj Trier). Inf: EsperantoLand e. V., Lu Wunsch-Rolshoven, Wiclefstr. 9, DE-10551 Berlin, Germanio. Tel: +49-30-6855831. Rete: Lu@EsperantoLand.org

27. decembro - 3. januaro
21-a Internacia Festivalo (aranĝo por familioj kaj personoj 25 - 55 jaraĝaj) en germana Magdeburg. Kadra temo: "Tradicioj". Inf: Hans-Dieter Platz (HDP), Postfach 1148, DE-34303 Niedenstein, Germanio. Tel/fakso: +49-5624-8007, portebla +49-171-4964558. Rete: HDP@internacia-festivalo.de

25 - 30. marto
Boulogne 2005 Esperanto - Memorfesto je la centjarigo de la unua Universala Kongreso de Esperanto en Boulogne-sur-Mer, 1905 en Boulogne-sur-Mer, Francio. Inf: boulogne2005@online.fr

31. marto - 2. aprilo
Post-Boulogne 2005: Postkongreso, aparte partoprenebla. Informoj troviĝas meze de tiu ĉi Horizontaal kaj ankaŭ ĉe: http://www.esperanto.be/fel/kun/pb2005.php

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen